

EL FLUVIA

SURTIRÁ CADA DIMECRES

PREUS

Un número . . . . . 5 cèntims
 Un any de subscripció. . . . . 2'50 Ptes.

PERA SUSCRIPCIONS Y DEMÉS'

CARRER DE SANT ESTEVE, 28.

PERÍODO CRÍTICH

No hi ha dubte que ha arribat per Catalunya un moment suprem y crítich, y aixó ens ho demostren clarament els desitjos y ansies que 's notén á dintre y fora de casa per coneixer el desenrotll de la política de Catalunya, les solucions que 'ls catalans van donant als problemes polítichs més intrincats, y la portentosa activitat en que viu nostre poble, no obstant l'opresió del caciquisme y la falta de protecció dels nostres governants.

Ja es sabut que no es aquesta la primera volta que l'energia y el pensament catalá han intentat expandirse pel rest d'Espanya, donantli alé de vida y resurrecció, puig que 'l criteri económic fa anys que triomfa en les qüestions arancelaries.

La literatura, l'art y el teatre catalá, s'obren pas per tot arreu; ja era donchs arribada l'hora de que 'ls catalans tractessin d'influir d'una manera pràctica, activa y seriosa, dintre de la governació espanyola, fent que 'l pensament polítich catalá, irradihi llum fins á les més altes esferes de govern.

Ab molta rahó deya Santos Oliver, que 'ls pobles qu' han arribat á conquistar la supremacia económic, dintre d'un país, no poden mantenirse ni ser mantinguts en inferioritat política, y que per consegüent quan aquest desequilibri s'allarga, naix el conflicte, y s'entaula la lluyta ó per deslliurarse de la servitut

en formes autonòmiques, ó per conquistar la preponderancia deguda.

En aquest cas se trova avuy Catalunya, y per aixó cal que tots els bons catalans se preocupin d'enviar al congrés no homes neules y assalariats, sino homes intel·ligents, aymants del poble y plens d'amor á Catalunya.

Y lo mateix que al congrés s'ha de fer en les diputacions provincials, jutjats y municipis, buscant per aqueixos càrrechs á persones que tinguin honradesa, siguin del partit que 's vulgui, y al mateix temps á ser possible, que tinguin tacte y intel·ligencia política y social á tota prova.

Se fa també necessari, á l'objecte de que la vida local progressi en sos diferents rams, que les persones que s'envihin per administrar la cosa pública no siguin gent ensopida y sens entusiasme de cap classe, sino que 's precis siguin d'iniciatives, aymants, de sacrificar-se si convé per l'ideal que ab valentia defensen, que 's el verdader progrés y engrandiment del casal de Catalunya.

Y com el jovent es el que més graus te d'ideal y entusiasme, aqueix ha de esser el preferit en les actuals circumstancies de lluyta, perque es el que ab més energia pot sostenir el combat y per lo tant assegurar la victoria. Y tot el jovent que per rahó dels anys no li es possible entrar en aquesta lluyta activa, no per aixó deu deixar abandonats als seus germans, sino que 'n lo que pugui generosament ha de ajudar y frisós esperar l'hora de poguer entrar en

Miguel Ferrer

combat, procurant fer entretant tots els medis per capacitarse be, perque el dia de demà trovi el poble que representi un vetllador de la seva prosperitat y Catalunya un fill agrait.

J. M.ª BURCH.

ESMENANT FILOSOFIES

(N.º 142)

Senyó, Enredayre, paciència avuy li toca á vosté:

le seves filosofies continuen malament.

¡ Hont s'ha vist (li dic ab pena) qu'un fill qu'estimar se creu á la Ciutat Olotina

escampi á n'els quatre vents els defectes que se troven resplandir per tot arreu!...

El fill qu'estima á sa mare may tindrà l'atreuiment de publicà els seus defectes fentla aburrible á la gent.

Y vosté no fa altre cosa quant estampa en el paper la *brutícia*, la *incultura* de molts que son germans seus y que deshonren la vila á qui deu vosté lo qu' es

Qu' EL FLUVIÀ, petita fulla, que tant de be ens está fent, recordi nostres miseries per que tots ens esmenem, ho trobo molt en son puesto ja que no 's mou dels indrets d'aquesta ciutat, qu'estimo, com deu estimar vosté:

pro que la seba Revista que te *preus pel extranger*, y es creu tenir la volada dels diaris de més preu, publiqui tots els defectes, que vosté posa en augment, d' la terra qu'el sustenta, y que vol millorar, crec; vaja no ho trobo conforme: aixó es fer fugir la gent; y que aburrint nostra vila, pels defectes qu' ella té, y vosté tant exagera, sens mica de mirament, no vinguin a passar alegres nostres amics y parents, y els senyors, que van á fora

cercant un clima més fresc, la temporada agradable que som molts, que ja esperém.

¿ Qu' alguns no 's renten la cara ni les mans, ni pot ser, els peus?...

Home, no ho digui als de fora, diguiu á n'els de ca-seu, á n' el cassino, á la gabia, els que trobi pel carrer, qu' ab bones formes, no dupto tothom li reberá bé,

pero abans que tot procuri presentarse sempre net.

¿ Qu' als carrers hi ha brutícia?...

Diguiu al Ajuntament, y cregui que 's farán medis per que estiguin sempre nets; y aixi, d'aquesta manera, tot alló corregirem

que deshonra á nostra vila, rebaixantnos d' alló més.

Aixi se fa la cultura corretgin poc á poquet tots els defectes de casa

y els que 's veuhen pels carrers, sens qu' els de fora s' enterin de lo que molts ens queixém.

Pero escamparho pels aires publicarho al *extranger* y á n'els de fora, que vulguin honrarnos l'estiu vinent,

ab sa amable companyia com acostumen fa temps, es fé una *cultura inculta* y de molts inconvenients.

Creguim, home, filosofi...

¿ No ho veu qu' aixó no deu ser

¿ No ho veu qu' aixó es tirar pedres á n' el teulat de ca-seu? ..

Pensiu doncs, y ara dispensim y procuri pendrer be aquets consells que li dona un senyor que no 'l coneix y qui ab tot s' ofereix sempre molt servidor de vosté

JOSEPH FONTCLARA.

ASSUMPTES MUNICIPALS

EL TEATRE.

I.

Tan prompte vegerem l'anunci per

el que se senyalava el plasso oportú pera solicitar el teatre municipal, al objecte de donarhi les acostumades funcions d'estiu, ens proposarem tractar del assumpte, ab el bon desitj de cooperar á que 's resolgui de la millor manera que permetin les cirunstancies, atenent com se mereixen la moralitat y la cultura, elements indispensables de la progressiva vida ciutadana.

No borrat encare en nosaltres el desagradable recort de lo ocorregut l'any passat, y atribuhint á falta d'orientació lo que motivá aquella lamentable exhibició d'un art, que no es tal art, sinó incivil llevor de degeneració moral y de anorreament del sentiment estétich, ens creyém obligats á fer algunes observacions, conduhents á lograr que el teatre municipal no segueixi essent un perill per els olotins.

Aixó del perill ens obliga á dirho el trist convenciment que tenim de que en nostres temps el teatre está prou lluny de poguer esser utilitat com a medi d'educació moral, ja que per desgracia ens trovém en plena época de degeneració de costums, y la generalitat dels autors se deixen portar d'aqueixa insana corrent, tement tal volta que si esmersessin sos talents en produccions netament moralisadores, s'en ressentiria el resultat económic y hasta ¡pena fa dirho! la seva popularitat d'autors.

S'ha de procurar, donchs, que el teatre sigui lo mes decent possible y lo més artístich que permeti l'esfera limitada en que aquí tenen que reduirse les companyies.

Cal donchs en primer terme orientarse respecte á quin ordre de produccions teatrals s'ha d'acudir, al objecte de lograr abdues cirunstancies.

Tratarém d'esbrinarho.

FRANCISCO FONTFREDA.

A PAS DE TORTUGA

Un día d'hivern, en que 'l sol deixa

caurer els seus benefichs raigs llumínichs sobre la terra, un estol de damiselles passen pels carrers de la novella ciutat, totes elegants, quiscunes ab preciosos trajos blaus, altres ab capritxosos escocesos, y altres ab hermosos y desllumbrants cossos blanchs, totes rialleres, joyoses, reunides en hermós conjunt, xiuxiuejant somrientes, y tafaneres mirant así y enllá buscant motiu per la seva conversa..... passen y de les seves cabelleres que ondolen mercés al vent, s'en desprenen aromátiques olors, de violeta y trèfle, qu'escampen la alegria y felicitat arreu ahont passen.....

Passa un jove alt, prim, sonrosat, mirar esllanguit, bigoti apilonat, bicolor, un si es no es orgullós, elegant, presumit, fatxendós, que porta ulleres..... y fa posat de savi..... passa y 's trova ab les damiselles, que joganeres, y satisfetes somriuen..... y el jove *alt, prim*, sonrosat, mirar esllangit, bigoti apilonat, bicolor, un si es no es orgullós, elegant, presumit, fatxendós, que porta ulleres, y fa posat de *savi*.... s'enrogeix (no de vergonya) acota el cap, mira de reull, y saluda..... Elles contesten y somriuen.

Caminen les damiselles carrers amunt de la ciutat, y parlen, y parlant s'ocupen de cert *escriptor* que ben poch estéticament les calificá de *forch de cebes*.

Y 's fixen ab aquell jove, alt, prim, sonrosat, mirar esllangit, bigoti apilonat, bicolor, un si es no es orgullós, elegant, presumit, fatxendós, que porta ulleres.... y fa posat de *savi*..... y el troven vanitós, antipátich, voluble, mal educat, *ginecólach*, y lo que es més mal encare, el troven *tonto* y totes plegades á chor exclamen, *¡sembla un all!*

B. MORENO Y JOVE.

NOTES NACIONALISTES

Andorra.

Pera qui, Andorra es ben poch co-

negut; fora del tabach que els fumadors magrelis compren no se la sent anomenar per res més. Dich mal per res més, se l'anomena pera expressar un bat-y-bull, un desordre; dir d'una cosa que sembla Andorra ja enteném que alló es á can Xixanta. Vetaquí que el poble sab donar judici sencer, sense deixarse enlluernar per la poesia d'un Estat independent, perque á dir veritat Andorra honra ben poch l'autonomia; que no será perque l'autonomia no sigui lloable sino per circumstancies particulars no dona els fruyts que s'en haurien de esperar.

Governada per dos Prínceps, el Bisbe d'Urgell y l'Estat Francés, dualisme que avuy no l'afavoreix gota, perque fomenta l'indisciplina, y l'esprit de partit, ab tendencies ben diverses, se trova cohibida sense una empenta que la posi allá ahont tindria dret á col·locarse.

Be es veritat que alguns dels nostres escriptors veyenthi no més la part bonica li han endressat llarchs cants pera enaltirla:

Es nostre pàtria
pàtria petita
més no hi te fita
la llibertat.
Ni que la pàtria
petita sia
la tirania
may hi ha arrelat.

Als peus Espanya
sent que gemega
Fransa renega
de mal-estar....

No, per desgracia no es verdader que siguin més felissos que Fransa y Espanya, ben ensota els hi está.

NOVES

Els socis de la *Lliga Regionalista* d'aquesta ciutat, ens pre-

guen l' inserció de la següent carta:

"El Diputat á Corts per Barcelona
Sr. President de la *Lliga Regionalista* d'Olot.

Distingit company: De cor vos estimo la felicitació que heu tingut la bondat de dirigir-me que será un nou estimol pera continuar, sens vacilacions, la campanya empresa.

Rebéu y feu arriivar á vostres consocis, el testimoni de la estima que vos professá vostre affm. company,

Francesch Cambó.

Diümenge prop-vinent ab el concurs de la secció dramática del "Institut Olotí", se celebrará una vetllada en dita societat, posantse en escena els *Tres Toms*, un monólech y altres números.

Ha deixat nostre ciutat, el ben volgut mestre en Joseph Gomis, sentim la seva marxa: no sols per allunyarse l'amich de tracte afable y bondadós, sino per el trastorn que sufrirá la instrucció en nostre ciutat, per lo difícil que 's fá de trovar un professor que umpli el vuyt, deixat per un mestre de les elevades qualitats pedegógicas que adornen á n'el Senyor Gomis. La despedida que feren sos deixebles va ser afectuosa y expontánea. Que li sigui agradable l'estada en la nova residencia.

Además dels periódichs que publicarem en el nombre 8, hem rebut també la visita dels següents: *Bollett del Diccionari de la Llengua Catalana*, *La Gazeta Cerdana*, *La Gazeta Montanyesa*, *Laborando*, y *El Regional*, ab els que aixís mateix hi establím el cambi.

El locomóvil de la casa Mártir va continuant fent el seu trajecte d'aquesta á Sant Feliu, ab gran ventatja de temps y comoditat.